

N:o 200.

Af herr **K. H. G. von Schéele** m. fl., *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition om anslag för Sveriges deltagande i världsutställningen i S:t Louis år 1904.*

I kungl. propositionen n:o 101 till innevarande Riksdag föreslås, det Riksdagen måtte för Sveriges deltagande inom konst- och undervisningsafdelningarna af 1904 års världsutställning i S:t Louis på extra stat för år 1904 anvisa ett anslag af 120,000 kronor.

Något understöd af statsmedel för deltagandet af svensk industri i denna utställning är sålunda icke ifrågasatt, liksom icke heller för åstadkommandet af en särskild svensk utställningspaviljong därstädes.

Dock tala goda skäl för tillgodoseende af båda dessa syften. Äfven om i allmänhet mera betydande positiva fördelar af deltagandet i utställningen icke torde kunna handgripligen påvisas, är det dock alltid till gagn för en nation, att dess plats icke står tom, där alla andra nationer mötas i fredlig täflan. Detta gäller så mycket mera, som utställningen i S:t Louis synes komma att blifva af oerhörd betydenhet. Den hålles till erinran af en historisk händelse, som Förenta staterna väsentligen hafva att tacka för sin utveckling till en bland världens största och mäktigaste nationer, och häraf föranledes det lifligaste intresse och deltagande från amerikanernes sida. Till denna stora inhemska tillslutning sällar sig Europas och hela den öfriga världens i den omfattning, att 1904 års utställning antages komma att i utsträckning och vikt vida öfverträffa alla föregående världsutställningar.

Affärssynpunkten är dock icke den afgörande för vår mening, att Sveriges deltagande i utställningen i S:t Louis bör utsträckas utöfver de

områden, som äro afsedda i Kungl. Maj:ts proposition. Det påkallas också af hänsynen till våra landsmän i Förenta staterna. Talrika vittnesbörd föreligga om den kärlek, hvarmed de hänga fast vid det gamla fosterlandet och vårda minnena af sin svenska härstamning. År efter år gå millioner kronor öfver från svensk-amerikanarne till deras anförvanter i Sverige för att här stanna. Senast denna vinter har deras medkänsla för de nödlidande i Norrland gifvit sig till känna på storartadt och gripande sätt. Detta band liksom det band, den till Amerika utvandrade och där högt skattade skandinaviska befolkningen knyter mellan de förenade rikena och den stora republiken å andra sidan Atlanten, böra vi å vår sida vårda. Svensk-amerikanernes önskningsar i afseende å moderlandets representation vid utställningen tillfredsställas emellertid ingalunda af de i den kungl. propositionen ifrågasatta afdelningarna allena. För att till fullo gifva förnimmelsen af en svensk representation tarfvas otvifvelaktigt en svensk byggnad vid sidan af dem, alla öfriga nationer numera vid världsutställningar uppföra och öfver hvilka deras flaggor svaja. Den blir samlingspunkten för landsmännen och i Amerika för svensk-amerikanarne. Vid de utställningar, som ägt rum i republiken, har man pläгат hafva särskilda »dagar» för de invandrade nationaliteterna. I Chicago voro sålunda vissa dagar utsatta som »tyskarnes» dagar, andra »svenskarnes» o. s. v., då de olika nationaliteterna samlades i processioner med fester, musik och tal. De »svenska» dagarne i Chicago beräknas hafva varit besökta af 175,000 svensk-amerikaner. I S:t Louis skola också svenska dagar hållas, och det blir för våra tillströmmande landsmän en tomhet att, i olikhet med de andra nationaliteterna, icke hafva en representativ plats under de blågula färgerna att samlas om. Byggnaden behöfver ingalunda vara dyrbar. Den kan vara helt enkel, men bör förete något nationellt i sitt yttre. Dessa paviljonger eller villor äro för resten som utställningsplatser ingalunda att förakta. De besökas af mycket folk, och en väl gallrad samt öfversiktligt och smakfullt ordnad utställning i en dylik byggnad kan ej förfela att ådraga sig gillande uppmärksamhet.

De föremål, som å en dylik samlingsplats för svensk-amerikanarne vore tilldragande, synas oss böra vara sådana, som erinra om svensk historia, natur och hemlif, äfvensom konstindustri m. m.

Därvid är emellertid icke uteslutet, att enskilda utställare af industriella alster — men med noggrant urval — kunna erhålla åt sig plats anvisad inom byggnaden, så långt sådant kan anses lämpligt. Äfven torde för sådana enskilda utställare, som önska deltaga å de allmänna afdelningarna, från kommissariatets sida vägledning och biträde kunna lämnas.

Amerika är ett jämförelsevis ungt land, och amerikanarnes intresse för Europa i allmänhet torde kunna väsentligen hänföras till de historiska minnen, som äro förknippade med de folk, bland hvilka deras förfäders vaggor stått. — En svensk utställning, som söker träffa dessa känslor hos svensk-amerikanarne, hvilka säkerligen i hundratusenden komma att besöka världsutställningen, torde otvifvelaktigt komma att verka anslående.

Konst och konstindustri äro därjämte hos oss utvecklade i en mera nationell riktning än andra yttringar af nationell verksamhet, och det vill synas som om särskildt dessa afdelningar vid föregående utställningar fångslat uppmärksamheten. De medföra ock såsom regel mindre kostnader och försvinna mindre än industrimontren bland de stora nationernas jätteprestationer.

Med afseende på kostnaderna så torde det vara alldeles klart att, om egen byggnad skall uppföras, dessa blifva vida större än som afses i den kungl. propositionen. På grund af vunnit erfarenhet från föregående utställningar synas de emellertid kunna begränsas till inalles 400,000 kr.

Med anledning af Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition få vi på ofvan anförda grunder hemställa,

att Riksdagen ville å extra stat för nästkommande år anslå inalles 400,000 kr. för Sveriges deltagande i världsutställningen i S:t Louis 1904.

Stockholm den 2 maj 1903.

K. H. Gez. von Schéele.

Elof Biesert.

Carl Burén.

Henrik Hedlund.

G. Kronlund.

K. Starbäck.

G. O. Wallenberg.

Ernst Beckman.

Carl Carlson Bonde.

J. Byström.

Harald Hjärne.

E. von Krusenstjerna.

Gerard De Geer.

Carl J. Ödman.